

אקרופוליס

כתב עת בנושא פילוסופיה, תרבות והתנדבות

אקרופוליס החדשה

פילוסופיה · תרבות · התנדבות

גיליון 61 • קיץ 2015

• אשדוד • גבעתיים • חיפה • ירושלים • כפר סבא • קריות
ראשון לציון • תל אביב • באר שבע

www.newacropolis.org.il

תוכן

4	תבי.....ח.א. ליברגה, מייסד אקרופוליס החדשה
8	הכול בסדר?.....רונן חלבי
12	אורפאוס – אהבה שמנצחת את המוות.....צחי גליק
20	הדת שלי היא טוב לב..... ינון פיאמנטה
24	מנהיגות אמיתית אפשרית..... גילת בן נתן
29	ההיסטוריה של המגדלור..... רן לוינשטיין מנהל סניף אקרופוליס החדשה בבאר שבע
31	קדושת הרגע..... אורון בר אילן

ביוון העתיקה הייתה אקרופוליס החלק הגבוה ביותר של העיר. עבורנו מסמל השם אקרופוליס את החלק הגבוה ביותר בתוכנו, המקום שבו מתאפשר המפגש בין עולם החומר לעולם הרוח. אקרופוליס שבתוכנו היא השאיפה שלנו להכרה אנושית רחבה וגבוהה יותר.

עורכת העיתון: יסמין פיאמנטה עיצוב גרפי: נסטיה סורוקה
עריכה לשונית והגהות: אילן גולדשטיין, יפעת קלוגר ושרון ארבל
newacropolis.org.il

עיתון אקרופוליס החדשה, עמותה ללא מטרת רווח מספר 58-012-144-0
רישיון עמותה מספר 5222 מנהל העמותה: אלון ברזילי
אי מייל מערכת: magazine@acropolis.org
תוכן המאמרים והמודעות בעיתון על דעת הכותבים ובאחריותם בלבד.

דבר העורכת

כולנו חיים; כולנו קמים מדי בוקר אל יום של עבודה ולימוד, פועלים בעולם, חווים את רגעי היום-יום המצטברים אל מה שאנו מכנים "חיינו". אך האם חיינו הם אכן רק אוסף של רגעים יום-יומיים, משמעותיים יותר או פחות?
הגיליון שבידיכם עוסק רובו ככולו בחיים. השאלה בדבר משמעות החיים העסיקה את האדם משחר היותו. התשובות שנתן האדם לשאלת חייו היו רבות ומגוונות, אך כולן סבבו סביב אמיתות פשוטות: הוסיפו הכרה לחייהם. הוסיפו משמעות לכל רגע, על-מנת שרצף חיי החול יהפוך להבנה ולימוד על הדברים החשובים עבורכם, הדברים שמרגשים ומרתקים אתכם, הדברים שיש בהם כדי להוסיף יופי ואמת לחייהם.
האם ניתן לחיות את החיים כך שלא יהיו רק זמן שחולף, אלא מסע אמיתי ועמוק לעבר התעוררות אל תכלית גבוהה יותר של האדם?
לשם כך יש להתחיל בדברים הפשוטים. להוסיף טוב סביבנו. להיות נדיבים, טובי לב, נכונים להושיט עזרה. לא להסכים למופעים של חוסר צדק. לגלות אומץ.
כל אדם שואף לחיות חיים מאושרים; בכל אדם טמונה גם היכולת לכך. את המפתח ניסח כבר לפני 2,000 שנה מרקוס אורליוס, קיסר רומא, שכתב: "אל תחיה כאילו נכוננו לך שנים אין ספור. כל עוד אתה חי, כל עוד אפשר לך – היה אדם טוב".

קריאה נעימה,
יסמין פיאמנטה

תבאי

אנו מביאים בפניכם קטעים מתוך ספרו של חורחה אנג'ל ליברגה ריצי, מייסד אקרופוליס החדשה, אשר יצא לאור באוגוסט 2014. את הספר ניתן לרכוש בסניפי אקרופוליס החדשה ברחבי הארץ.

אם אנו מבקשים לצעוד על פני החולות הלוהטים של מצרים, הנחצית על-ידי הנהר הגדול שהוא היחיד בעולם הזורם מדרום לצפון, עלינו ללמוד להתרגל לבלתי מובן, לחידתי, למסתורי, אך מעל לכול, אנושי. תבי השתרעה לאורך שתי גדותיו של הנילוס, כשהצד הנמצא בגדה האחת נקרא אחוזת החיים וזה שנמצא בצד השני נקרא מקום המתים.

הנילוס, בתורו, זרם דרכה, כמעט בדיוק מהדרום לצפון, והדיסק הבוהק של השמש שט מעליו, ממזרח למערב. מהמקום שבו אפשר לצפות בשחר העולה, ניתן היה לשמוע את ההמולה של כרך גדול על כל ביטויי הרבים, מהאם המנענעת את העריסה החדשה שנבנתה לתינוקה ועד לשווקים ולרבעים הגדושים בהולכי רגל ופקידים. חלק נפרד, אך שבה בעת היווה חלק בעל תוקף מאותה חברה אנושית של אנשים צעירים – כיוון שבדרך כלל מתו עם הגיעם לגיל שלושים – היה הקומפלקס האדריכלי הדתי, שבו גברים ונשים אחרים, רובם צעירים אף הם, עבדו למען הבלתי נראה ולמען הנראה, בסביבה המפוארת ביותר של בניינים רב-גוונים עצומים, שתוכננה אי פעם ככל הידוע לנו.

ההיבט ה"קבורתי" המיוצג כיום על-ידי ההריסות של מקדשים ובניינים אלו, ונראה מבעד לעיניו של תייר החושב ששלושה או ארבעה ימים מספיקים כדי לבקר אותם, לא היה קיים אז. כיום אנו רואים רק את העצמות של מה שהיה בעבר גוף יפהפה, מלא חיים, שבו האמנות והמדעים הגיעו לשיאים כה גבוהים, שהמלומדים יהיו המומים כאשר יפרשו אותם בסופו של דבר; כיוון שאף על פי שניתן לראותם אפילו היום, הם אינם רואים אותם. הפרעה¹ לא נקרא בשמו הפרטי, אלא בתואר שאפשר לתרגם אותו כ"דייר של הבית הגדול". הבית הגדול עצמו היה רחוק מאוד ממה שאנו יכולים לדמיין היום כביתו של קיסר מקודש, אשר האמין וחש עצמו – ואולי אכן היה – צאצאם הפיזי או הרוחני של האלים שחיו על האדמה בזמנים הראשונים. הייתה זאת אחוזה נוחה בלבד, עם חדרי מרווחים ובריכות וגנים גדולים. סוככים מגוונים צבעים הסתירו אפילו מהציפורים את פרטיותה המסתורית, אך המאושרת. הפרעה טופל כמו אל בידי אחווה מיוחדת של כהנים אשר הלבישו אותו בטקסיות בעת שהשמש זרחה מעל לאופק, וכך אפשרו לו לשחזר בתנועותיו את כל התופעות

¹פרעה במצרית – "פֶּר-עָה", הבית הגדול.

אחד מעוזריו הנעלים היו יורדים ובוחרים מכל הילדים שנולדו באותה שנה, אחד לפחות שיילקח לסירה כך שבחזרתה לתבי הוא יוכל להיות מוכנס לשלבים הראשונים של בית הספר של הכהנים. כפר שנפל בחיקו כבוד מעין זה היה עורך חג לכבוד המאורע, ומשפחת הילד הנבחר הייתה מקבלת עמדה חברתית נחשבת.

הטבעיות והאסטרונומיות. הוא היה אדון החיים והמוות על כולם, אבל באותו הזמן היה הוא עצמו עבד, יותר מאשר כל אחד מנתיניו, כבול לטקסים עתיקי היוםמין, אך שהפכו עבורו לטבעיים ובוצעו בשמחה. הבית הגדול של הפרעה היה בנוי כמעט כולו מעץ. עץ זה נבחר בקפידה ובורך. חלק ממנו היה שייך לאימפריה, וחלק אחר ממנו הגיע מהמחוזות הנידחים ביותר, כמו ארזי הלבנון, או אבנים – כמו אבן החול האדומה של סוריה. לדלתות, לתקרות, לקירות, לבריכות, לריהוט, לכל דבר, ממש לכל דבר, היה שם טקסי, ודיירי הבית הגדול ועובדיו היו חייבים לדעת את שמו הסודי של כל דבר שבו נגעו.

בשל הסודיות שבאופן מובן אפפה אותם, אנו יכולים לומר מעט מאוד לגבי השליטים האמיתיים של מצרים, הכהנים. איננו מתייחסים לכהנים הענווים שהיו בכל יישוב וטיפלו בחולים ובגוססים, בלידות ובקבורות; אלו שידעו הכול, מרפואה בסיסית ועד לעקרונות מחזור התבואה, מבנייתן של ספינות ועד לקמיעות ביתיים. אנו מתייחסים לאלה ששכנו בפסגת הפירמידה התיאוקרטית.

בעת שתבי הייתה עיר הבירה, הסירות היו שטות ממנה כל שנה מעושרות בדגליו של אמון ונעות לכל אורך הנילוס הידוע והמיושב, כשעליהן כהן בדרגה גבוהה. בכל כפר שעל פניו חלפו, אם האותות היו משביעי רצון, הייתה ספינת הזהב עוצרת והכהן או

אלה שנבחרו החלו "מסלול בחירה" ארוך בתבי, על פי היכולות שהפגינו. הרוב החלו לשרת במקדשים או בארמונותיהם של האצילים או הפרעה. האחרים, על פי נטיותיהם הטבעיות, נשלחו למרכז חניכותי שבו התמחו כרופאים, רשמים, מתעדים, חיילים וכדומה. המוכשרים מכולם קודמו לבית הספר של אמון עצמו. מעטים מאוד הגיעו להיות כהנים או כהנות של האל, בלקחם את המשרות הפנויות בפסגת הפירמידה התיאוקרטית, שבתפקידה כמועצה המלכותית ובית הספר למאגים, שמרה על האיחוד המקודש בין מצרים הארצית לזו השמימית. כתבנו על תבי של החיים, ועתה נכתוב על תבי האחרת, זו של המתים, ששגשה בגדה המערבית, זו של השמש השוקעת - מאמון - בתקופתה ההיסטורית של תבי. היא לא הייתה הניגוד, כי אם הצד המשלים (ההופכי) של העיר בצידו השני של נהר החיים הנראים: חפאי, האושר, הכחול, הנהר היורד מהשמים, זרם הנשימה האלוהית השופע מתנות,

המאחד את הכפרים המפוזרים ומשקף על פני האדמה נהר אחר, נהר של כוכבים אשר נע לאורך השמים ושאותו השמש צריכה לחצות, כמו האלים, כמו האדם. במערב, כשמונה קילומטרים לערך מהנהר, מעבר לגבעות של דיר אל-בַּחְרִי, משתרע עמק הקרוי עמק המלכים, בראש ערוץ או שקע שהילידים בני זמננו קוראים לו ואדי-ביבאן-אל-מולוק, שפירושו העמק של שערי המלכים. לעמק זה יש שתי כניסות, אחת ממזרח ואחת ממערב, והיום הוא מדברי, אף על פי שלא היה כזה בעת העתיקה, כאשר הים האדום היה עמק פורה. בתקופה ההיא, עמק זה ואחרים המצויים לצדו היו פוריים, וצידים פרה-היסטוריים הותירו בהם איורים על הסלעים המתארים אותם רודפים אחרי פילים ויענים. מעל לעמק הזה נישאות הגבעות הגדולות של ההר המערבי ואל-קורן - הפסגה המציינת את הנקודה הגבוהה ביותר. אם נחצה קווים גאוגרפיים אלו, אשר השתנו כל כך היום, גם בגלל הסחף וגם בידי האדם, נגיע למדבר העצום, קרקעיתו הקודמת של הים הפרה-היסטורי. בסביבותיו של עמק המלכים נמצאים גם עמק המלכות ועמק האצילים.

השם הערבי המתייחס לשערי המלכים רומז לנו את מה שמגלים ההיסטוריונים הנבונים יותר: שאווירת השממה הנוכחית, המודגשת על-ידי החפירות הרציפות, אשר במקומות מסוימים גורמות למקום להיראות כאילו עבר הפצצת מרגמות, אינה תואמת לזו שהייתה בעמק בתקופת השושלת ה-18 או ה-20. קיימות מספר אינדיקציות המצביעות על העובדה שהקברים החצובים בסלע, שפתחיהם חשופים כיום, היו בעבר מקושטים בעיטורים שופעים והיו להם דלתות עץ קלות שהיו פתוחות במשך היום, כמו בבתי הקברות של כמה מדינות כיום. בזמנים אחרים, הן נותרו סגורות מסיבות טקסיות.

תחושת אחדות עליונה איחדה את שתי הערים של תבי בהרמוניה משלימה.

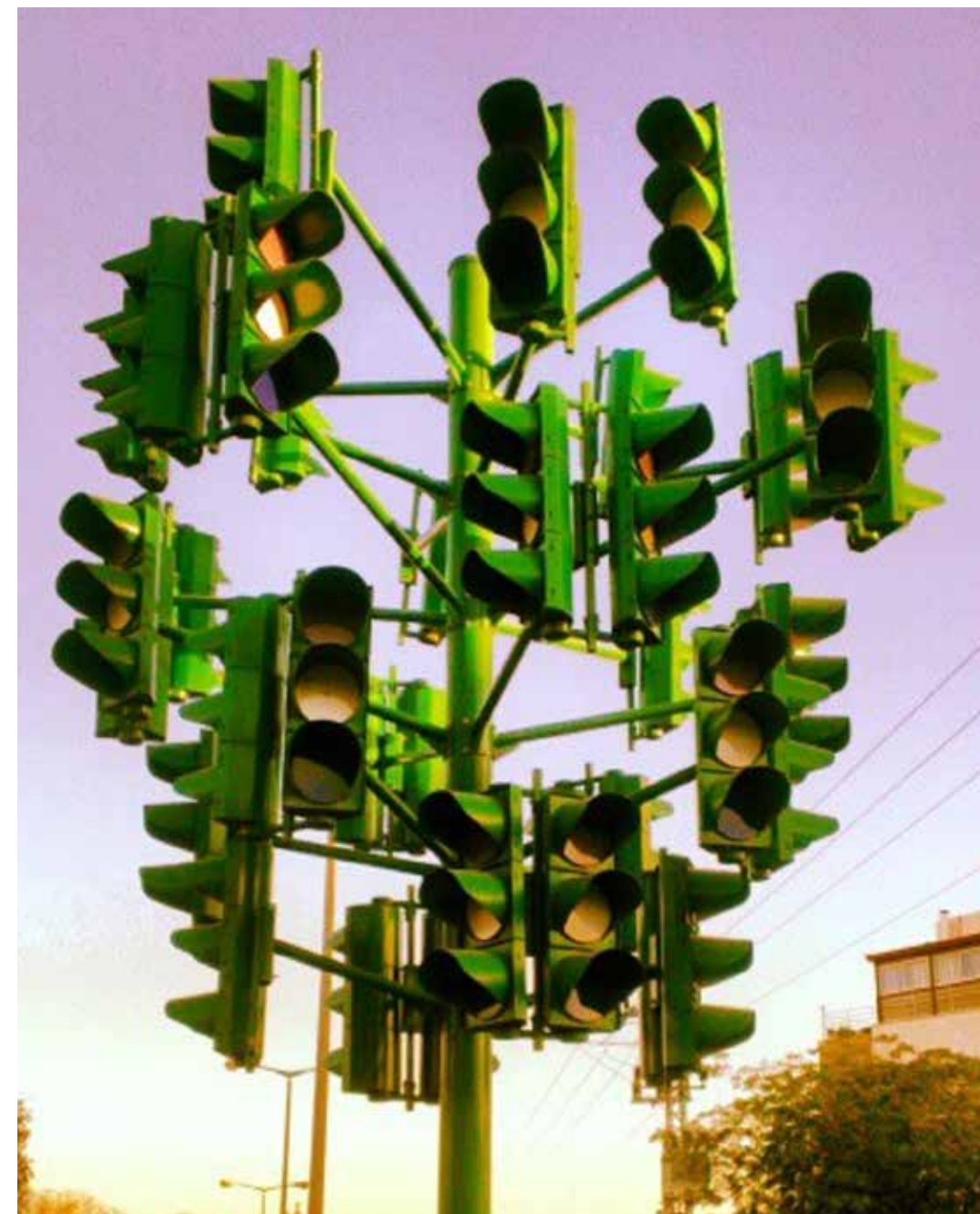
נדרש מאמץ גדול כדי לדמיין את תבי של המתים כפי שהייתה לפני כ-3,000 שנה או יותר, כיוון שמאז שתבי של החיים, על גניה ובריכותיה, נהרסה כמעט לחלוטין,

האקלים השתנה. בנוסף לכך, הביזות וההרס, שנגרמו על-ידי חומרי חבלה ועל-ידי חפירות עתיקות ומודרניות, בצירוף עם מצבורי הסחף הטבעיים ורשת מסלולי התיירים, שינו בקיצוניות את מראה של תבי המערבית. האיומים שנעשו במאה ה-18 ובמאה ה-19, ואפילו התמונות מתחילת המאה ה-20, מראים לנו את השינויים הגדולים האחרונים. מה היו אלו שקדמו להם? עצמתם חומקת מאיתנו ואנו יכולים לתת לדמיוננו לעוף כרצונו.

אולי בגלל הפיתוי של האוצרות העצומים הקבורים שם, יש לנו הרבה יותר מידע היסטורי על תבי המערבית מאשר על זו המזרחית. משיכתה הקסומה לכדה מיליוני אנשים, מהתקופה הקלאסית ועד ימינו.

קברו של המונרך הצעיר מהשושלת ה-18, תות-ענח'-אמון, היה למעשה התגלית החשובה האחרונה בעמק המלכים. האם ישנן תגליות חדשות המחכות לנו בעתיד? הדבר אפשרי בהחלט, כיוון שעמק המלכים והעמקים הסמוכים לו, עמק המלכות ועמק האצילים, מעולם לא היו "בתי קברות" במובנה הנוכחי של המילה, אלא היוו את תבי האחרת, הנקרופוליס הענקית, שבעבר ביקרו בה תכופות והייתה נפלאה למראה. ממיקומה למרגלות ההר המערבי היא משכה לעצמה הרבה מתפארתה של התקופה ההיסטורית האחרונה של עיר מאה השערים, ואת המסתורין האחרון של הטקסים הסודיים.

הכול בסדר?

רונן חלבי

כמה פעמים שמעתם או שאלתם את השאלה: "מה נשמע?" והתשובה הייתה, "בסדר?" האם חשבתם פעם מה בעצם משמעות התשובה הזאת, בסדר? מה זה אומר בסדר? ומה עם השאלה שיש טוענים שהיא מוגזמת: האם הכול בסדר? עליה בדרך כלל אני שומע תשובות כמו: באמת, אי אפשר להפריז כל כך, הרוב בסדר, אבל לומר שהכול בסדר? איך זה בכלל אפשרי?

יצאתי לחקור מעט בעניין הסדר. לפניכם מספר הרהורים לא מסודרים על סדר.

- מילון אבן שושן אומר בין היתר: "מצב דברים הערוכים באופן רצוי ונוח, מערכת טובה ונוחה, ההיפך מבלבול, ערבובייה". ועל "בסדר" נאמר: "במצב טוב ומסודר, בתנאים נוחים ומכוננים: העניינים מתנהלים בסדר גמור".
- כל מה שקיים הוא ביטוי של סדר ונענה לסדר מסוים.
- בטבע האדיר ברור שיש סדר שהוא ביטוי לחוקים שעל פיהם מאורגן העולם (בלא קשר לשאלה מי אחראי לסדר זה).
- ממלכת האדם גם היא, בהיותה חלק מהטבע, נענית למערכות מסוימות של סדר. למשל, גוף האדם נענה לחלוטין לחוקי החומר שאותם אנו מכירים. אבל ברמות עדינות יותר באדם, למשל ברמות הנפש שלו יש שאלה לגבי הסדר שקיים ויש מודלים שונים המציעים מערכות שונות של ארגון וסדר המנסות להסביר ולצפות את התנהגות האדם.
- יחד עם זאת, נדמה שממלכת האדם היא הממלכה הלא מסודרת ביותר

שקיימת, ולא די בכך, הרי שיש לה גם השפעה ממיתה כלפי סדרי העולם. למשל, אנו יודעים שהאדם בבחירותיו לאורך שנים משפיע השפעות הרות גורל על ממלכות של חיים, על תנאי קיום בכדור הארץ ועוד.

המושגים של סדר וחוסר סדר הם יחסיים. במובן מסוים אפשר לומר, כאמור לעיל, שכל מה שמתקיים נענה לסדר כלשהו. כך גם בחברה האנושית, מצבים שיש המכנים אותם לא מסודרים הם למעשה מצבים שמצייתים לכללי סדר אחר. למשל, אם בחברה מסוימת 98% מההון של החברה נמצא בידי 3% מחברי הקבוצה, יש שיכנו מצב זה חוסר סדר שמבטא חוסר צדק, אולם אפשר לראות במצב זה סדר שהוא ביטוי של חוקיות מסוימת של התנהלות בקרב החברה. על פי תפיסה זאת, לא רק שיש סדר בחברה המתוארת, אלא שיש אנשים שיש להם אינטרס ברור שסדר זה יישמר.

האדם, בהיותו חלק מן הטבע, נענה לסדרים של הטבע, אולם נראה שחלק מסדרים אלו כוללים בתוכם את האפשרות של האדם לארגן את חייו על פי סדרים שונים. האפשרות הזאת קשורה ליכולת של האדם להיות בעל תודעה עצמית ויותר מזה – בעל יכולת בחירה ובה טמונה חירותו.

האדם יכול לבחור כיצד לסדר את מה שהוא מבקש לסדר על פי קריטריונים שונים או על פי מערך שונה של כללים ומטרות. כך יכול האדם לארגן

גורמים בחלל - הבתים שלו, הערים שלו, המקומות הקדושים שלו, או גורמים בזמן - הוא יכול לארגן את עברו והווה שלו וכך לעצב את העתיד שלו. האדם מסדר גם את עצמו וגם את היחסים שבינו לבין הדברים שבחלל ובזמן.

- חדר מלא בחפצים אפשר לארגן בצורות שונות. על פי גודל החפצים, על פי צבעם, על פי מחירם או על פי השימוש הפונקציונלי שלהם. בכל האפשרויות אפשר לומר שהחדר מסודר, אבל ברור לכל אדם שהסדר המשמעותי יותר הוא הסדר שמאפשר חיים טובים של האדם שחי בחדר, ולא דווקא סדר שיארגן את החפצים ושארגון זה לא יסייע כלל לחיים של האדם.
- אולי הדבר המאתגר ביותר לסידור הוא החיים של האדם (במישור האינדיבידואלי כמו במישור הקולקטיבי).
- מעניין לראות שבתהליך ההתבגרות של האדם, כחלק מבניית זהותו כמבוגר, על היחיד להסכים לקבל עליו את הסדר של עולם המבוגרים. בתהליך זה בדרך כלל אנו מציינים את שלב המרידה של הצעירים. בשלב זה הצעירים דוחים כל סדר שמוגש להם. הם מטילים ספק, חולמים, מבקשים אחרת, מאמינים לשירה רומנטית ובהמשך בדרך כלל מתיישרים ומסכימים לקבל את סדרם של המבוגרים.
- מה הקשר בין הסדר בחיי האינדיבידואל לסדר בחיי הקולקטיב? יש הסבורים שרק חברה של אינדיבידואלים מסודרים (כלומר שיש בחייהם סדר ברור הנענה לחוקי הקיום ובעיקר לחוקים הרוחניים) תהיה חברה מסודרת. כך למשל טען אפלטון. אחרים טוענים שיש צורך

במציאת סדר יעיל ברמת החברה כדי להשפיע על יכולת הפרט לסדר את חייו.

ובינתיים, אם אנו מביטים על החברה הישראלית כאן ועכשיו, ב-10 השנים האחרונות למשל, אנו רואים שכל שנתיים לערך אנו אצים רצים לבחור את בכירינו במטרה שאלו יפתרו שאלות בסיס של חברה, כלכלה ואולי אף ביטחון ויעזרו לארגון וסידור של החברה. אולם שוב ושוב חלק ניכר מבעיות אלו נותר לא מסודר. אך גם זה תיאור יחסי. יש כאלה שיגידו שיש סדר, ויש אפילו כאלה אשר רוצים מאוד שסדר זה יימשך.

סדר אינו דבר שולי. לעתים קרובות סדר מבהיר משמעות ומהות שלא היו עולות ללא סידור האלמנטים. כך למשל אנו חיים בעולם שבו יש הצפה כמעט אין-סופית של ידע. האתגר אינו בידע, אלא ביכולת לארגון ובקביעת העקרונות הנכונים לארגון. מוזיקה איננה אוסף של תווים; היא בעיקר הסדר שעל פיו מאורגנים תווים אלו. כך האדם בחייו, לעתים יותר משחשוב מה הוא עושה, חשוב כיצד הוא עושה זאת, באיזה סדר. סדרים שונים מביאים לתוצאות שונות לחלוטין, גם אם מדובר בסופו של דבר באותה "רשימה של מעשים".

יצירתיות וספונטניות אפשריות במעבר מסדר לסדר גבוה יותר, אבל ללא ההתמסרות לסדר הבסיס, הן לא ייתכנו. אם נביט שוב בעולם המוזיקה, האם אפשרית יצירתיות או ספונטניות למי שלא מכיר או נענה לסדר הבסיסי של המוזיקה? לא. כך תמיד ובכול.

אז מה כל זה אומר? נסדר מעט את הדברים. אולי בהשפעת סדר פסח היהודי שהיה לפני

שבועות לא רבים ואולי בהשפעת האביב ובשורת ההתחדשות האפשרית שהוא מביא אלינו, אני מציע לבחון את שאלת הסדר בחיינו. לא מדובר בבחינה אינטלקטואלית שהמוטיבציה שלה סקרנות תרבותית או אנתרופולוגית. מדובר בבחינה חיונית, שלדעתי לא ניתן לוותר עליה במחזורים כאלה ואחרים של החיים.

מה זה אומר לבחון את שאלת הסדר? זה אומר להביט על החיים שלנו, על כל מה שאנו כוללים בתוך החוויה של החיים שלנו ולסמן לעצמנו את כל החלקים שקיימים בחיים אלו. את החלקים להניח זה לצד זה ולשאל מספר שאלות:

האם אנו בחרנו את כל החלקים הללו שיהיו חלק מחיינו?

אם כן - למה עשינו זאת?

אם לא - מדוע הם חלק מחיינו?

האם יש קשר בין החלקים השונים?

האם אנו מזהים עיקרון מארגן ומסדר של החיים שלנו?

האם ברורה לנו מטרה או מטרות הנמצאות בבסיס ההתנהלות שלנו?

האם אנו מזהים סדר בחיים שלנו?

באיזה סדר מדובר? בסדר שבחרנו? בסדר שקיבלנו?

האם אנו מרוצים מסדר זה?

כאמור, לאדם יש יכולת יוצאת דופן לזהות סדרים בעולם ובעצמו וגם יכולת לבחור לנוע מסדר לסדר. אנו, שלא כמו פרח, פרה או עץ, יכולים להחליט שאת החיים שלנו יכוננו סדרים שונים.

הדבר המופלא מכול לטעמי הוא שלא רק אנו כאן, אתם ואני, עוסקים לרגע בשאלת הסדר. בתרבויות השונות במזרח ובמערב, בתוך לב לבן של השאלות הקיומיות שחקר האדם היה עניין הסדר האפשרי של החיים של האדם. השאלות כבר נשאלו ותשובות על עקרונות ארגון חיים של אדם ניתנו! (מסתבר שקודים עקרוניים בעניין נמצאים במיתוסים השונים של עמי העולם, כולל במקרה של העם היהודי).

ואולי מופלאה עוד יותר מכך היא העובדה שרובנו לא עוצרים כדי לשאול, כדי לבדוק (אולי מאז היותנו צעירים ומורדים, אז הרשינו לעצמנו לחלום) וממשיכים לדבוק בסדר שנקלענו אליו בשל נסיבות חיים, קווים של חינוך, מטענים פיזיים ופסיכולוגיים ותנאי חיים שונים ברמה האישית כמו ברמה החברתית.

לכל אחד מאיתנו סיפור של חיים שאותו אנו חיים. סיפור של היחיד שאנו וסיפור של הקהילה שאנו חלק ממנה.

בקהילתנו, המדינה היהודית, למשל, אחד הנרטיבים הוא - בכל דור ודור קם מישהו להשמידנו ואנו צריכים להתגונן. כמובן שעם שחי על סיפור מכונן כזה, חי על פי סדר מסוים שממשיך לארגן את דורות העתיד בהתאם. והשאלה היא מי מחברם של סיפורים אלו, הסיפורים של חיינו? והאם אנו רוצים לקחת חלק בעיצובם?

אבל אפשר גם אחרת. אפשר לאשש את הסדר של חיינו או לכוונו, לדייקו ואולי לשנותו. אפשר ולו רק להתחיל לעשות זאת, ולראות שאנו בתנועה מתמדת בעניין בכיוון סדר שהיינו רוצים שיהיה בחיינו.

אפשר לקיים באמת את האמירה, "הדברים בסדר", ואולי אפילו "הכול בסדר". כי אחרי הכול, לומר שהכול בסדר זה לומר שהדברים מצויינים לסדר, לעיקרון מארגן שבחרתי, ושבתוך זאת הם נעים ומתפתחים. "הכול בסדר" לא אומר שהכול נעים, הכול מושלם, הכול כפי שחלמנו ויותר מכך. אנו הרי יודעים שמצב כזה לא ייתכן בעולם הדואלי שלנו. בעולם שלנו הדברים ינועו לעולם בין הנעים לכואב, בין הבריא לחולה ובין השלם לחסר, בדיוק כפי שתיאר זאת אחד החכמים באדם - בודהא.

אבל לעבוד עם חלקי חיינו עם סדר שאנו בחרנו וממשיכים לעצב, סדר אשר כל החלקים נעים לו ולכן להיות המנצחים על מוזיקת חיינו - זה בהחלט דבר אפשרי.

אז מה שלומכם?

אתם בסדר?

איור: נירית ארבלי

אורפאוס

אהבה שמנצחת את המוות

צחי גליק

למצוא את היופי והאור שבתוכו ולהתנגד לאלימות ולתשוקות הנמוכות, הגוררות את האדם להתנהגות חייתית חסרת הכרה. אין לנו כתבים של אורפאוס עצמו, לכן אנו מכירים את לימודיו לא דרכו, אלא דרך תלמידיו, שנקראו "האורפאים". כחניכים בלימודים הרוחניים, השתמשו האורפאים באמצעים שאנו מכנים היום "אמנותיים" (בעיקר בכוחה המאגי של המוזיקה), אבל המרחק ביניהם לבין מה שנתפס היום כדמות האמן גדול מאוד: האורפאים היו צמחונים וסגפנים, ועסקו בתרגול מעמיק של טיהור ובחינוך דתי.

ממה שידוע, היו להם 24 ספרים קדושים שמהם נשארו 87 המנונים והמיתוס של אורפאוס (בגלגוליו השונים). השפעתם על התרבות היוונית העתיקה הייתה מכריעה. חוקרים רבים טוענים שכל מה שאנו מכנים היום "מיתולוגיה יוונית" הם שרידים של

דמותו של אורפאוס, בייצוגיה השונים במהלך השנים, נמצאת ביסודותיה של התרבות המערבית כפי שאנו מכירים אותה. המיתוס על הקוסם-אמן, שיצא חמוש בנבל אל עולם המתים, ובעזרת כוחה המאגי של המוזיקה שחרר את אהובתו מזרועות המוות (לפי הגרסה הקדומה ביותר של המיתוס), או נכשל ברגע האחרון לפני שהצליח לעשות זאת (לפי גרסאות מאוחרות יותר) ריתק את האדם במשך אלפי שנים וזכה לאלפי גרסאות. סיפורים, יצירות מוזיקליות, אופרות, יצירות מחול ומחזות שונים עסקו בדמותו ותהו על קנקנו, החל מיוון העתיקה ועד ימינו אנו.

לפי המסורת היוונית העתיקה, אכן היה מורה רוחני ששמו אורפאוס. הוא חי לפני 5,000 שנה והביא מסר של אור ואהבה בתקופה של אלימות וחשכה. אורפאוס הביא מסר רוחני שקשור לאינטואיציה, ליופי, לכוחה של האהבה; מסר שקשור ליכולתו של האדם

הדת האורפאית. האורפאים עסקו באמנות כפולחן דתי, כתפילה, כחיבור בין כוחות הטבע לבין האדם המתחבר לכוחות אלה דרך המוזיקה, המחול, השירה והתיאטרון. הם הקדישו את עצמם לאמנות, מתוך האמונה שהאמנות עוזרת לחבר את האדם עם החוק האלוהי. תפיסה זו של אמנות, ככלי המחבר בין האדם לבין המסתורין של היקום, אפשר למצוא מאוחר יותר בתיאטרון היווני העתיק, בפיסול, בציור ובכלל בעושר התרבותי הבלתי נתפס של יוון העתיקה, עושר שממנו נותרו לנו שרידים מעטים בלבד. מבחינה היסטורית, ישנם ממצאים המעידים שהדת האורפאית הייתה בשיא כוחה במאה השישית לפני הספירה, עוד לפני תור הזהב של האימפריה היוונית העתיקה, ושרדה, בגלגולים שונים, 1,000 שנה.

אנו יודעים על שני עקרונות עיקריים שהאורפאים החזיקו בהם: גלגולי נשמות, וכתוצאה מכך נצחיותה של הנשמה. הם האמינו כי הנשמה היא נצחית, וכי היא לא נולדה ולכן גם לא תמות, אבל היא שוכבת רדומה בתוך אישיותו של האדם. גם בודהא, בדומה לאורפאים, מדבר על אותו עיקרון רוחני. הוא משווה את הנשמה ליהלום בוהק, זורח בזוהר יקרות, יהלום מושלם מכל הבחינות. אולם היהלום הזה מכוסה בוץ ואינו יכול לשתף את אורו הבוהק. ומהו אותו הבוץ? התשוקות שלנו, ההרגלים שלנו, הפחדים שלנו. האדם לא צריך ללמוד דבר חדש, אמר הבודהא, הוא צריך להביט פנימה לתוך לבו ולנקות את הבוץ. האורפאים ראו באמנות כלי תרגול, שדרכו האדם יכול להעיר את נשמתו ולהנחות אותה החוצה ממבוך התשוקות. הכלים האמנותיים הם רק כלי ליצירת הקשר בין האדם לבין המהות הפנימית שלו, הם משמשים מרכבה למטרה נעלה זו. זהו המסע המתואר במיתוס של אורפאוס, מיתוס הטומן בחובו עקרונות רוחניים הנכונים לימינו אנו, בדיוק כמו לפני 2,500 שנה.

פרשנות למיתוס

אורפאוס היורד לשאול

אורפאוס, בנם של האל אפולו וקאליופה (המוזה של השירה האפית), היה איש יפה-תואר, חיצונית ופנימית. הוא למד שירה ונגינה על לירה מאביו, אפולו, ויכולת נגינתו ושירתו הייתה מדהימה כל כך עד כי מסופר שהייתה לו היכולת להפוך סדרי עולם באמצעות אמנותו: הוא יכול היה לגרום לאבנים לזוז, לעצים הנטועים באדמה לנוע ממקומם, לחיות הפרא להירגע ולנהרות לשנות את נתיבם. אורפאוס התחתן עם הנימפה אורידיקה וחי חיים מאושרים ונטולי דאגות, עד אשר אסון פקד אותו – אשתו אורידיקה מתה. בעת מותה, ככל המתים, ירדה לעולם השאול. אורפאוס הלום הצער החליט לא להיכנע לתהפוכות הגורל ולחלץ את אשתו ממלחצות עולם השאול. חמוש אך ורק בלירה שלו הוא החל במסע אל האדס, מלך עולם המתים, על-מנת לדרוש ממנו לשחרר את אשתו ולהשיבה לחיים. הוא הגיע אל נהר הסטיקס, נהר המתים, וביקש מכירון, משיט המעבורת להשיט אותו לעולם המתים. כירון סירב כמובן, היות שרק המתים עולים על המעבורת אל עולם השאול. אורפאוס ניגן ושר לו על כאבו ועל הרצון שלו להתאחד עם אהובתו והמוזיקה הייתה כה יפה וקסומה עד שכירון, אבוד בקסמי המוזיקה, השיט אותו אל הגדה השנייה של הנהר. בפתח עולם המתים נתקל אורפאוס בקרברוס, הכלב בעל שלושת הראשים, השומר על השער. קרברוס לעולם לא נתן לאף אדם חי לחמוק ממנו ולהיכנס לממלכת המוות, אולם אורפאוס ניגן לו

מנגינה כה ערבה עד ששלושת ראשי הכלב נפלו לתנומה עמוקה. הדרך בפני אורפאוס הייתה פתוחה כעת, ולבסוף הגיע עד להאדס ופרספונה, מלך ומלכת השאול. בתחילה סירב האדס לבקשתו, אבל לאחר שאורפאוס ניגן ושר על אהבתו חסרת הגבולות, פרספונה, שלבה לא יכול היה לשאת את הכאב, שכנעה את האדס לשחרר את אורידיקה. האדס הסכים אבל הציב תנאי – על אורפאוס להוביל את הדרך החוצה כשאורידיקה הולכת מאחוריו. אם לא יפנה לאחור עד שיצאו מעולם המתים, אורידיקה תהיה שלו. אך אל לו בשום פנים ואופן לפנות לאחור ולהביט בה. המיתוס מספר שאורפאוס, דווקא ברגעים האחרונים לפני הצלחת משימתו, לא התאפק ופנה לאחור. ברגע שבו ראה את פניה של אורידיקה, היא נשאבה פנימה לתוך עולם המתים והוא מצא עצמו בחוץ בלי יכולת לחזור חזרה. מדוע פנה לאחור? יש סברות רבות לכך, אבל תהיה הגרסה אשר תהיה, התוצאה תמיד זהה – ברגע האחרון אורפאוס נכשל ודלתות עולם המתים נשארו חתומות בפניו לעולמים. הבכחות, משרתות דיוניסוס, אל היין והאקסטזה, דרשו מאורפאוס להתמסר להן ולנגן עבורן וכשהוא סירב, בזעמן הרב, הן קרעו את גופו לגזרים. סוף המיתוס מפתיע: לאחר מותו, זאוס העלה את אורפאוס לדרגת אל והושיב אותו לצידו באולימפוס, שם הוא פגש שוב את אורידיקה והתאחד עמה לעולמי עד. זהו המיתוס, על פניו אכזרי ואלים, אך מה מסתתר מתחת למעטה החיצוני?

בתחילת המיתוס אנו פוגשים את אורפאוס כבנו של אל המנגן מוזיקה שמיימית. מה מסמלת המוזיקה הזו? אפשר לראות את המוזיקה כסמל לתורה שלימד אורפאוס המורה הרוחני. היסודות השונים של הטבע מסמלים את המצבים השונים של בני האדם השומעים את המסר, ואת היכולת של אורפאוס להשפיע עליהם דרך לימודיו על האהבה והיופי. האבנים מסמלות את האנשים בעלי לב האבן שנמסים למשמע דבריו. העצים מסמלים את העקשנים הנטועים עמוק בדעותיהם ובמנהגיהם. חיות הטרף מסמלות את האנשים המונעים מתשוקות ומיצרים, מסונוורים על ידי אינסטינקט ההישרדות – אורפאוס מנחה אותם למצוא שלוה בתוכם. הוא מסיט נהרות ממקומם – סמל לשינוי שהוא עשה בהיסטוריה, שינוי אשר השפיע עמוקות על כל מורשת התרבות המערבית כפי שאנו מכירים אותה.

סמל נוסף המופיע במיתוס הוא הלירה שאורפאוס מנגן עליה. זוהי הלירה של אפולו, שאותה הוא קיבל מאחיו הרמס, שליח האלים. המוזיקה נחשבה לצינור בין האלים לבין האדם, בין כוחות הטבע לבין המופע הגשמי שלהם על פני האדמה. אורפאוס, כנגן – אמן, מתחבר דרך המוזיקה לחוקי הטבע העדינים ביותר ולכן יכול לשלוט בהם לטובתו ולטובת האדם. זהו ה"מאג", ה"חכם". האדם שמכיר את חוקי הטבע ואת הכוחות העדינים ששולטים בעולמנו בצורה כה עמוקה עד שמעשיו נראים כקסם טהור. מיהי אורידיקה? היא מסמלת את הנשמה הכלואה בתוך החומר, בתוך התשוקות, בתוך הבערות. אורפאוס, בעזרת האמנות ככלי שמסמל את החיבור בין הנצחי לזמני, יוצא לשחרר את הנשמה מכלאה. כניסתו של אורפאוס לתוך עולם המתים מסמלת את המאבק של האור בחושך. אורפאוס עושה את המסע דרך הכלים שנולד איתם, דרך האמנות שלו, והוא כמעט מצליח, אך זה לא

העולם במה

כששייקספיר ופילוסופיה

נפגשים

ערב תיאטרון פילוסופי,
מפתיע ומרתק בעקבות
סוד קסמם של הגיבורים
השייקספיריים.
הצגה משולבת בהרצאה

שחקן ומרצה: צחי גליק
במאי: נעם פלג
תרגום: דורי פרנס,
מאיר ויזלטיר ונעם פלג

סניף תל אביב, רח' ריב"ל 5
טל' 03-5104426

< מוצ"ש, 6.6.15
בשעה 20:00

< מוצ"ש, 4.7.15
בשעה 20:00

מחיר השתתפות: 45 ש"ח

חיים בגובה העיניים

סדרת הרצאות הנוגעת בנושאים המשמעותיים
ביותר בחייו של אדם.

• מה זאת אהבה?

על רמות שונות של אהבה והדרך
שבה תוכל להיות יותר נוכחת בחיינו.

יום ב' | 20:00 | 27.7.2015

• להיות מאושר

אושר – היכן לחפש אותו וכיצד להפוך אותו לחלק משגרת יומנו

יום ב' | 20:00 | 24.8.2015

• אדם בעקבות ייעודו

מהו הייעוד האמיתי שלי, וכיצד אזהה אותו בדרך להגשמה עצמית?

יום א' | 20:00 | 20.9.2015

• חיים עם משמעות

לאן פנינו מועדות, ומהי תכלית חיינו כבני אנוש?

יום ב' | 20:00 | 19.10.2015

• כוחם של החלומות בחיינו

מה תפקידם של החלומות בחיינו, ואיך נוכל להפוך אותם למציאות?

יום ג' | 20:00 | 3.11.2015

• צירופי מקרים

האם הם באמת קיימים? כיצד להיעזר בהם כסימנים מכוונים?

יום ב' | 20:00 | 28.12.2015

מחיר כניסה להרצאה בודדת: 30 ש'
מחיר כניסה ל-3 הרצאות: 75 ש'
מחיר כניסה לכל הסדרה: 145 ש'

סניף תל אביב, רח' ריב"ל 5
טל' 03-5104426

שלו, על-מנת להתעלות ולמצוא את הכוחות
להפוך לאל. להתאחד עם נשמתו ועם הכוחות
העליונים שבו. מהו הכוח שעוזר לו במסעו
האחרון, החשוב מכולם? הכוח החזק ביותר
שאנו מכירים בעולם. אהבה.
לא במקרה משמעות המילה פילוסופיה היא
אהבת החכמה.

כפילוסופים אנו זקוקים לאהבה על-מנת
להביט פנימה אל השאול שבתוכנו, ולחלץ
מתוכו את מי שאנו באמת, את האור והיופי
הטמונים בכל אחד מאיתנו. אורפאוס מלמד
אותנו שרק אהבה תנצח את המוות, רק אהבה
תוליד בתוכנו אהבה.

מספיק. מדוע? מדוע הוא נכשל בסוף? מדוע
עליו למות? כאן טמון הסוד הגדול ביותר
של המיתוס. אורפאוס צריך היה לעבור מסע
של חניכות על-מנת להתאחד עם אהובתו.
זהו סמל לאדם היוצא למסע רוחני על-מנת
לשחרר את נשמתו. המסע הוא מסע של
טיהור, של מוות. אבל לא מוות כפי שתיארנו
אותו קודם, אלא מוות כשחרור מהאישיות,
מהאגו. מוות כשחרור מההיבטים, מהגאווה.
אורפאוס הוא תלמיד-אמן בעל יכולות
פנומנליות וכישרון שהוא מתת האלים, אשר
חושב, ביהירותו כי רבה, כי בעזרת הטכניקה
המופלאה שהוא ניחן בה, העולם יפעל
כרצונו. הוא יוצא לשנות סדרי עולם ולשם
כך מסתמך לחלוטין על אמונתו. האדם מלמד
את אורפאוס שיעור חשוב. אורפאוס אמנם
יודע לנגן בצורה מופלאה על הלירה שלו,
אבל הוא אינו יודע לשלוט באישיותו. ברגע
המכריע אורפאוס ניצב במבחן שבו השליטה
בכלי חיצוני אינה יכולה לעזור לו. עליו
לשלוט בסקרנות שלו, בדחף שלו להסתובב,
ברגשותיו. אורפאוס יודע לנגן להפליא על
הלירה, אך הוא אינו יודע לנגן על אישיותו
שלו וזה השיעור שלמד. היה עליו להקריב את
גאווותו. אורפאוס חוזר לעולם החיים ומקריב
את הכלים שהיו שלו עד אותו רגע על-מנת
לצאת למסע פנימי, על-מנת לגלות בתוכו
את הכוח להתמיר את עצמו. הוא חייב למות
על-מנת להיוולד מחדש נכון וטוב יותר.
ישנם רגעים בחיינו שבהם המוות הוא הכרחי.
הכלים שעליהם הסתמכנו בעבר עוצרים
בעדנו כיום מלהתפתח. הבכחות, משרותיו
של דיוניסוס, האל המסמל בעולם היווני את
המוות והלידה מחדש, עוזרות לאורפאוס
במסעו. מבחינה חיצונית הן הורגות אותו אבל
למעשה מבחינה פנימית הן משחררות אותו,
הן עוזרות לו להתמיר את עצמו מאדם לאל.
הן כוחות ההרס שעוזרים גם לנו להרוס את
הישן על מנת להיוולד מחדש, נכונים וטובים
יותר. אורפאוס מקריב את היכולת האמנותית
שלו, את הזהות שהוא בנה לעצמו ואת הגאווה

פילוסופיה בדרך חיים

קורס מבוא

לימוד וחוויה המעניקים כלים מעשיים לחיים.

אנו מזמינים אותך לעשות צעד במסע מרתק לשינוי פנימי וחברתי העובר דרך תרבויות עתיקות וחוקר את מטרת היקום, תפקידו של האדם ואת חוקי הטבע הפועלים בעולם.

1. דע את עצמך

רמות ההכרה הקיימות באדם, על פי מורשת המזרח והמערב. מה זמני ומה נצחי בתוכנו?

2. קארמה יוגה – המעשה הנכון

הדרך להשגת החופש לפי ה"בהגודג'יטה" – ספר החוכמה של הודו העתיקה וסיפורו המופלא של ארג'ונה הלוחם. גלגולי נשמות, דהרמה, קארמה, הצורך לזהות את המעשה הנכון והדרך להגשמתו.

3. בודהה והדרך לשחרור עצמי

ה"דהאמאפאדה" – תורתו של בודהה והאפשרות המעשית להבחין בין מציאות לאשליה, ולהשתחרר מהסבל.

4. לשמוע את "קול הדממה"

"קול הדממה" – ההוראות לצועדים בדרך על פי הבודהיזם הטיבטי. כיצד להתכונן למסע רוחני ולהתגבר על המכשולים הניצבים בדרך.

5. כלים לחיים – היום כמו בעולם העתיק

המושג "סדר" על פי כתביו של קונפוציוס. הערך העליון וה"מעלה", כאמצעים להשגת האושר על פי אריסטו. "מעאת" – מושג ה"צדק" ממצרים העתיקה, כיצד לממש את הפוטנציאל ולהשפיע על העולם.

6. האמן, המאוהב והפילוסוף – מי אתה?

שלוש הדרכים להתפתחות על פי פלוטינוס והתנועה הכפולה של הנשמה. מושג האחריות האינדיבידואלית בפילוסופיה של הסטואיקנים.

7. האור בקצה המערה

היציאה מחושך לאור ומבערות לחכמה, על-פי מיתוס המערה של אפלטון. מיהו פילוסוף, מיהו פוליטיקאי? מה תפקידם כיום?

8. צדק חברתי

הפוליטיקה כמדע העוסק בביטוי האתיקה בחברה. תפיסת הצדק והחינוך של אפלטון והמחלוקת בינו לבין אריסטו. מורשתו של פיתגורס – בית הספר האחרון למסתורין במערב.

9. צורות ממשל שונות

מהמלך – כהן ועד לאנרכיה, הצורות השונות לארגון המדינה והחברה המסורתית מול החברה המודרנית. לידתה של הדמוקרטיה ביוון העתיקה ומאפייניה הפילוסופיים.

10. הדרך למסתורין

התפקידים המסורתיים בחברות עתיקות – ילדות, בגרות וזקנה. הדרך למסתורין: חניכות שבטית, מיסטית ומאגית. המסתורין כתהליך חינוך שלם.

11. תרגילי פילוסופיה

דיאלוג פילוסופי בסגנון יוון העתיקה, תרגילי ריכוז והכרה תוך עשייה משותפת, תורת העין והלב.

12. כשמתולוגיה והיסטוריה נפגשות

ההיסטוריה כזיכרון העבר והמתולוגיה ככלי המעניק לה משמעות וכיוון.

13. הסוד של הסמלים

הסמלים מאפשרים את הקשר לרעיונות מופשטים. דוגמא: עץ החיים בקבלה, הנו עץ של סמלים המבטאים רמות שונות באדם וביקום. באמצעותו ניתן ללמוד על תהליך הבריאה של האדם והעולם.

14. גלגל החיים

היגויות ההודיות, המעבר לעידן הדלי, האם הוא יוביל לרנסאנס רוחני? מה ניתן לצפות מה"עידן החדש", ומה הוא לא יהיה.

15. ניצוץ התודעה באדם

מהו האדם באמת – המיתוס של פרומתאוס ומשמעותו. מהו העתיד האנושי?

16. סיכום – איפה אנו ולאן ממשיכים?

סיכום הרעיונות המרכזיים והצצה אל לימודי ההמשך, המציעים את הצעד הבא לשינוי.

במהלך הקורס יתקיים מפגש של שיחות אישיות עם המשתתפים וסמינר תרגילים חוויתי.

הרצאות היכרות בכניסה חופשית ותאריכי פתיחת קורסים באתר:

www.newacropolis.org.il

כשהתבקש פעם הדלאי לאמה ה-14 לתאר בקצרה את הדת שאותה הוא מקדם, ענה: "הדת שלי פשוטה מאוד. הדת שלי היא טוב-לב".

המעלה שעליה אנו מבקשים להרחיב במאמר זה מכונה באנגלית: Kindness, ובעברית יש המתרגמים אותה כטוב-לב, חביבות או חסד.

הואיל ומשמעות המילה האנגלית מכילה בתוכה את כל הפירושים הללו, נשתמש בתרגומים השונים לסירוגין, אך אנו מכוונים לערך אחד.

פירוק המילה לחלקיה מגלה לנו את טיבה של התכונה: Kind משמעה טוב, ידידותי, לבבי - והסיומת ness מצביעה על היותה תכונה שתורגלה כה רבות עד שהפכה לטבעו של האדם, דרך חיים.

העניין עם חביבות הוא שיש לה יחסי ציבור גרועים. פעמים רבות החביבות נתפסת כנימוס מעורב במעט זיוף. לא אחת אנו נתקלים באנשים המסתירים את כוונותיהם השליליות באמצעות מתק-שפתיים ומסכה מנומסת לכאורה. כפי שהבחין נכונה ההומוריסט דייב בארי, "אם מישו נחמד אליך אך גס-רוח אל המלצר, הוא אינו אדם נחמד".

כמו כן, בחברה שלנו, המעריכה הפגנה של כוח, הישגיות ועליונות, אדם חביב נתפס פעמים רבות כ"פראיר" שאפשר לדרוך עליו ולנצל אותו.

אך חביבות אינה נרפות, אינה חוסר עמוד שדרה, אינה חוסר יכולת לעמוד על שלך - היא בדיוק ההיפך המשלים לכך.

על - מנת לפעול מתוך חביבות, אין צורך במכשירים מתוחכמים ואין צורך במימון, אין צורך בהשכלה מיוחדת ולא בהכשרה יוקרתית; כל מה שנחוץ לנו הוא חיוך, הזדהות וחמלה.

חביבות טובת לב כוללת בתוכה עולמות שלמים: זוהי הרכות שבה אחות בית-החולים מיטיבה את כריותיהם של הנוטים למות בהוספיס, מנסה להקל על מכאוביהם; זהו חיבוקו החזק של אב הנאלץ לראות את ילדיו סובלים כשמרדמים את כלב המשפחה האהוב בשל מחלתו; זוהי החלטתה האמיצה של ילדה קטנה, שחסכה במשך שנה שלמה, לתרום את כספה לארוחת חג למשפחה נזקקת ולא לקנות את הבובה האהובה עליה; זוהי הסבלנות המפויסת שבה אדם צעיר מאזין לסבו הסנילי

הדת שלי היא טוב לב

בתארו באריכות ימי עבר שהיו או לא היו.

החביבות אינה דבר נפוץ כפי שהיא יכולה להיות וצריכה להיות; ביום-יום, בשעה שאנו עסוקים במשימות שונות ובטיסה באוטוסטרדת החיים, אנו אפופים לרוב בענן האשליה המנחמת - המשקרת לנו שמה שקורה עכשיו ימשיך ויקרה לנצח.

נהיה צעירים ומלאי כוח לנצח, בריאים לנצח, תמיד יכולים, תמיד כשירים ומסוגלים.

אך למעשה, כמו כל דבר בטבע, גם אנחנו נפגוש בשלב זה או אחר את קצם של הדברים.

וזהו סוד שאין איש מדבר עליו - כי בתוך המולת החיים, לא נעים לנו להיזכר בידיעה הפנימית הדוממת אשר נחבאת מאחורי ראשנו: קיומנו כאן על האדמה זמני, ואנחנו חיים על זמן שאול.

בשירה "כְּחִי הוֹלֵךְ וְדָל", מתארת רחל המשוררת מצב שבו כוחותיה הולכים ונוטשים אותה, והיא אובדת בתהומות של חשכה ועצב ומחפשת עזרה, מצב שכולנו יכולים להזדהות עמו בדרך זו או אחרת:

כְּחִי הוֹלֵךְ וְדָל -
הִיָּה נָא טוֹב אֵלַי, הִיָּה נָא טוֹב אֵלַי!
הִיָּה לִי גֶשֶׁר צָר מֵעַל לְתֵהוֹם תּוֹגָה,
מֵעַל תּוֹגַת יָמִי.
הִיָּה נָא טוֹב אֵלַי, הִיָּה נָא טוֹב אֵלַי!
הִיָּה לִי נֶפֶשׁ-מָה
הִיָּה מִשְׁעוֹן לִלְבִּי,
הִיָּה אֵילָן מִצֵּל עַל פְּנֵי מַדְבַּר שְׁמָמָה.
הִיָּה נָא טוֹב אֵלַי!
הִלְיָלָה כֹּה אָרֶךְ, הַשָּׁמַר כֹּה רָחוּק.
הִיָּה לִי אוֹר מַעַט, הִיָּה שְׁמִימָה-פְּתָאם,
הִיָּה לִי לֶחֶם חֶק!

כשמטפלים באדם חולה, מוגבל או נוטה למות, נחשף בפנינו סוד נסתר.

קל לנו מאוד להפגין טוב לב מול אלו שנסיבות חייהם המיטו עליהם סבל, מול חסרי האונים, מול אבדן ושכול, מול תאונה או מחלה קשה.

בבואנו לחדר האשפוז של חולה סופני, כשאנו מבקרים אבלים במהלך שבעה או נתקלים באדם שאיבד את כל רכושו, אז אנחנו מגייסים מתוכנו את מלוא הקשב והאמפתיה, משמשים כתף תומכת, יד מנחמת ואוזן קשובה.

הסוד שאנו מגלים הוא שקיימים בנו מעיינות עצומים של סבלנות, אמפתיה, הקשבה ונתינה,

דרך האושר ומסתורי ממלכת בהוטן

שיחות עם בודהא – מסע בין סבל לנהנתנות
יום ו' | 14:00 | 5.6.15

טקסים, פולחנים ואמנות בודהיסטית
יום ו' | 14:00 | 4.9.15

מנהיגות, נזירות וחינוך למסתורין
יום ו' | 11:00 | 23.10.15

מסתורי החיים והמוות בבודהיזם הטיבטי
יום ו' | 11:00 | 27.11.15

4 מפגשים חוויתיים מעוררי השראה בעקבות האושר האנושי
מסעו של פילוסוף והרפתקן לתרבות נסתרת בהרי ההימלאיה

מחיר בניהלה להרצאה בודדת: 45 ש"ח
מחיר ל-3 הרצאות: 120 ש"ח

אקדמיקים החדשה סניף ת"א,
רח' ריב"ל 5, טל' 03-5104426 | www.newacropolis.org.il

מקום-טוב

השכרת כיתות
לימוד מאובזרות,
חדרי ישיבות,
אולם כנסים,
אולם תיאטרון,
דוג' וקליניקה

מקום-טוב בתל אביב
ריב"ל 5, 054-240-7222
www.makomtov.org.il
info@makomtov.org.il

בשדים ובמפלצות פנימיים איומים ונוראים.
היו רבים זה לזה – כי החיים אינם פשוטים
ויש לנו מספיק קוצים ודרדרים בחיים גם בלי
שנקשה זה על זה.

היו אמפתיים זה לזה – כי כולנו מפחדים
מפני המוות, הכאב והמחלה. היו חביבים
זה לזה – כי כולנו זקוקים מזמן לזמן לחיוך
אמיתי, למילת עידוד, לאוזן קשבת.

בימים שבהם האנושות טובעת בסחרור של
צרכנות אנוכית חסרת רסן, ניצול גרגרני
של משאביה בני החלוף של הפלנטה, דיכוי
ציני של מיליוני אנשים בשל בצע כסף
ושררה, שנאת חינוך ואלימות חינוך – אנו
מציעים את החביבות וטוב הלב, המבוססים
על כבוד הדדי, על חמלה ועל אהבה.

בעידן שבו דרישה לשוקולד בטיסה נעשית
בגסות, באלימות ובדורסנות, במקום שבו
העלאת סטטוס-פייסבוק של סימפטיה גם
לסבלו של האחר בשעת מלחמה נתקלת
ב"עליהם" ובאיומים ברצח, בזמן שבו
יורקים על ילדות ההולכות לגן רק כי הן
בחרו במדרכה הלא נכונה – נחוצה לנו
חביבות.

החביבות אינה לוקסוס מנומס השמור
למסיבות תה לבני המעמד הבורגני, זוהי
התשובה הניצחת הניתנת בעידן של אבדן
דרך וערכים, שבו הוולגרי מקבל מחיאות
(כפיים!) ואילו הטוב והמנומס נדרס.

לא מדובר על נרפות, או רפיסות –
טוב לב מגיע רק מתוך כוח פנימי, כי
רק החזק יכול להתמודד עם הסערה.

רק אדם חזק פנימית יכול לעמוד
מול גסות ואלימות ולהשיב בנועם
ובמאור פנים, והוא מעיד בכך שהוא
כבש בתוכו עמידות ושליטה עצמית.

כל אחד יכול להשיב על עלבון בעלבון, או
על קללה בקללה, אך רק אדם שלו וחביב
יכול להמשיך לחשוב טובות על אדם הפוגע
בו, ולבחור להמשיך להיות אופטימי, לבבי
ופתוח גם כשהאסון עומד בפתח הדלת.

"כולנו זקוקים לחסד, כולנו זקוקים למגע..."
(נתן זך)

ושממש לא חייבים לשמור את מאגרי
טוב הלב האלה רק למפגש עם סבל קיצוני.

הדאגה הכנה המניעה אותנו להיטיב עם
הסובלים נפלאה כשלעצמה; מדוע לשמור
את הפעולות הללו רק לקטסטרופות?

מדוע קשה לנו כל כך לפעול מתוך חביבות
טבעית ואנושית ברגעים הקטנים של
החיים, בפקק בכביש, בתור בסופר,
בקופת חולים ובכל מקום שמצריך
מאיתנו אינטראקציה עם אחרים?

סיבה ראשונה היא משום שאנחנו שוכחים.
בריצה המהירה של היום-יום אחר השגת
מטרות, קל לברוח לעשייה החיצונית
ולשכוח שמולנו ישנם בני אדם, עם
רגשות ומחשבות, פחדים ואהבות.

סיבה שנייה היא משום שאנו חיים בחברה
ששמה דגש על תחרותיות, הישגיות וכוח,
והאמצעים להשיגם נדמים לפעמים כפחות
חשובים.

הכומר הסקוטי ג'ון וואטסון כתב פעם:
"היו טובי לב זה לזה, משום שכל מי
שאתם פוגשים נלחם בקר קשה מנשוא".

המפתח לעבודה עם ההמלצה המעמיקה
הזו טמון באלמנטים של זהות והזדהות.
אנו מודעים היטב לאתגרים של עצמנו,
ויודעים כמה קשה לנו התמודדות
עם הקשיים המעסיקים אותנו.

קל לנו להזדהות עם עצמנו, לכן אנו
יודעים ומעריכים כמה קשות בעיותינו.

קשה לנו להזדהות עם אחרים,
לכן פעמים רבות מדי אנו נוטים
להקל ראש בבעיותיהם ובקשייהם.

אם נצליח להרחיב את מעגל ההזדהות
שלנו מעבר לעצמנו, ולמתוח אותו בכל
פעם מעט יותר, נגלה שקשייו של האחר
לא רק שממש דומים לקשיינו אנו, אלא
שלפעמים הם אפילו עולים על שלנו.

אז מופיעה בפנינו הזדמנות פז לתרגל את
ההנחיה, המקפלת בתוכה בקשות רבות:

היו סבלניים זה עם זה – כי כולנו לומדים
לאט ומצליחים להשתנות עוד יותר לאט.

היו אכפתיים זה לזה – כי כולנו נלחמים

במסעו של האדם - חיפוש פנימי כדי לרכוש הכרה וכלים לעבוד עם המציאות, כפי שהיא באמת. המציאות הקשורה לא רק לראייה עמוקה של בני האדם, אלא גם לחוקי הטבע. למשל, הטבע מראה לנו שכל המערכות תלויות וקשורות זו בזו ואם אחת נפגעת מתחילה פגיעת שרשרת. זה נכון לגוף שלנו וגם למערכות אחרות (למשל שרשרת המזון). אדם שמכיר בכך, מבין שחשוב מאוד להביא הרמוניה לחברה, כי פגיעה וניצול של חלק מהחברה בידי חלק אחר, יפגע בטווח הארוך בכולם.

מתוך כל אלה נולדת אחריות חברתית שכולנו מחפשים, כי אם למנהיג יש ראייה רחבה, הוא מבין שלכל חלק בחברה יש מקום, צרכים ותרומה. אין אפשרות לתפקד נכון כשמתעלמים מחלק מן המציאות. מנהיג כזה רואה את הקשרים בין דברים, את החוקים האתיים שלפיהם יש להתנהל כדי לבטא את הנכון והטוב - ליצור קהילה המאפשרת לכולם למצוא את מקומם ולחיות בה טוב.

אולי מה שנכתב עד כאן נשמע מעט הזוי ומנותק מהמציאות, אבל בואו נעצור ונשאל את עצמנו, למה? למה זה נשמע רחוק כל כך ובלתי אפשרי? למה הפוליטיקאים היום רחוקים כל כך מזה?

הסיבה פשוטה - החברה לא דורשת ממנהיגיה להיות כאלה. בחברה שבה הנורמה הכללית מכוונת לכך שכל אדם צריך לדאוג לאינטרס ולנוחות שלו, מדוע שהמנהיגים יהיו שונים? אין סיבה שמשוהו אחר יקרה בחברה שבה יש חוקים חיצוניים במקום מצפן פנימי, שבה הערכים נשכחו, ושבה אם יש לאדם כוח וכריזמה, יכולת שכנוע ומצליחות - זה מספיק כדי להיבחר.

בואו ננסה למחוק לרגע את מה שאנו מכירים ולדמיין מה אנו באמת צריכים; מה היינו רוצים שיהיה למנהיג שלנו? כשהעליתי את השאלה הזו בקבוצה, הועלו מאפיינים כמו: יושר, דוגמה אישית, אחריות, שיקול דעת,

נשיא, ראש ממשלה, שרים ועוד, שבעבר הנהיגו אותנו. פוליטיקאים אחרים, שסימני שאלה כבדים מרחפים מעליהם, מתפקדים עדיין בהנהגת המדינה. כשרואים זאת, מיד עולה השאלה - מה האלטרנטיבה? מהי מנהיגות אמיתית ואפשרית?

המפתחות למנהיגות נכונה

בואו ננסה לזכור ולזהות מתי פגשנו מנהיג טוב - אולי מורה או מדריכה בתנועת נוער, מפקד מוערך בצבא או מנהל בעבודה - ומה הפך אותם לכאלה? הדבר הראשון שבוטל הוא אהבה לאנשים - אכפתיות אמיתית, שאפשר להרגיש, גם ללא מילים. נדיבות שמתבטאת בנתינת תשומת לב ואנרגיה למען הכלל.

זהו בסיס חשוב וחיוני, אבל האם הוא מספיק כדי להנהיג בקנה מידה גדול? כנראה שלא.

אפלטון, מגדולי הפילוסופים של יוון, בא ממשפחת מנהיגים וחקר את הנושא לעומק. הוא נתן חשיבות עליונה למנהיגות פנימית ויציבות נכונה המבוססת על ערכים, אתיקה ודוגמה אישית.

בנוסף, כדי שמנהיג יוכל להוביל קבוצת אנשים גדולה הוא חייב שתהיה לו ראייה רחבה של המציאות - חכמה לזהות את הגורמים למצב הקיים ואת הכיוון הנכון להתפתחות. אם יהיה לו מבט רחב על המציאות, הוא יידע מהם החוקים שלפיהם המציאות מתנהלת ויוכל לכוון את אנשיו בהתאם. כדי שיוכל לעשות זאת, האדם צריך לעשות תהליך של הכרת עצמו והרחבת יכולתו להיות בהכרה לצרכים של אנשים אחרים. רק כך נוכל לסמוך עליו שהוא מנהל את ענייני הציבור בהתאם לאינטרס רחב ואנושי, לא של מקורבים ובוודאי שלא לפי אינטרס אישי.

תהליך פילוסופי מעמיק את ההיכרות עם האמת - מה חשוב ומה לא, מה זמני וחולף ומה קבוע. זהו אמצעי שייתן למנהיג שקט וחוזק פנימי מול מצבים קשים וצניעות מול הפיתויים של הכוח. תהליך זה מתבטא

מנהיגות אמיתית אפשרית

גילת בן נתן

עם מומחים משפטיים ואנשי כספים. אלה משפיעים על חיי מיליונים וגם על המנהיגים, על-ידי תרומות למסעות הבחירות והפעלת לוביסטים ומשפיעים בעלי קשרים. לא פלא שרבים מרגישים שקיים מעגל סגור ומצומצם, שמנהל את הדברים לפי האינטרסים שלו בזמן שכל האחרים נשארים בחוץ (כמו סיסמת המחאה החברתית בארצות הברית - אנחנו ה-99%).

בנוסף, בארץ ובעולם נחשפת כל הזמן מנהיגות מושחתת. בארץ נידונו כבר למאסר

מנהיגות או חוסר מנהיגות, היא המפתח למצב העולם. המנהיגים הם אלה שמסמנים לאנשים מה מכוון את החברה, מה חשוב ומה לא. כך היה תמיד וכך זה יהיה גם בעתיד, כי חברה זקוקה למנהיג שיוביל אותה.

אנו רגילים להסתכל על מנהיגי העולם הנבחרים - נשיאי ארצות-הברית, סין, גרמניה, רוסיה ולבחון את התנהגותם. אבל האמת היא שהכוח כיום ברובו לא ממש נמצא בידיהם, אלא בידי מנהלי תאגידי ענק שאיש אינו מכיר, המניעים את הכלכלה יחד

מסר של אהבה

בחיפוש אחר האהבה האנושית והכוח שהיא יכולה להביא לחיינו, הביאו אלינו אנשי רוח יוצאי דופן מתרבויות וזמנים שונים, מסרים המבוססים על עקרון אחד – אהבה.

• דלאי לאמה – על אהבה ככלי לשינוי
יום ד' | 20:00 | 24.6.15

• ג'לאל א-דין רומי – על אהבה כאחדות
יום ד' | 20:00 | 8.7.15

מחיר כניסה להרצאה: 30 ש"ח
סניף ת"א, רח' ריב"ל 5, טל' 03-5104426

הרצאות בסניף אשדוד

• **כוחו של הרגע** – את העבר לא ניתן לשנות, העתיד הוא בלתי ידוע – הדבר היחיד שיש לנו הוא הרגע הזה. אז למה לוותר עליו בקלות? איך נוכל לחיות בהווה מבלי להתחרט על העבר או לפחד מהעתיד?

10.6.15, יום ד', בשעה 20:00

• **כח פנימי** – כיצד נוכל לבטא כוחות שלא ידענו שקיימים בנו? הרצאה על הכח הפנימי ועל גילוי יכולותינו העמוקות.

24.6.15, יום ד', בשעה 20:00

מחיר כניסה 30 ש"ח

סניף אשדוד

דקר 26 ב' רובע ד' אשדוד 08-8506226

צניעות, טוב לב, רגישות לכל חלקי החברה, יכולת עבודה בצוות, חזון.

אפשר לראות דוגמאות חיות לכך שמנהיגות כזאת אפשרית. חלקן מהעבר, כמו למשל הקיסר-הפילוסוף מרקוס אורליוס, שהיה אדם מעשי ומחובר למציאות וקיסר מעולה שידע לאחד את האימפריה. בזמן שניהל מלחמה בפולשים, הוא כתב יומן הרהורים וזהו ציטוט מתוכו: "לדבר אחד יש ערך רב – לבלות את החיים באמת ובצדק, בנדיבות גם כלפי אנשי כזב ועושי עוול. מהו הדבר שעליו יש לשקוד? דבר אחד: מחשבות צדק ומעשים טובים לכלל".

דוגמה מדהימה אחרת היא קונפוציוס – פילוסוף סיני שכתב ספרים על פילוסופיה פוליטית ולכן קיבל הזדמנות מהדוכס להיות מושל מדינה. אחרי כמה שנים המדיניות שלו הצליחה כל כך, שאנשים מכל הקיסרות רצו ליהנות מהצדק והטוב והיגרו אליה. הפילוסופיה של קונפוציוס פשוטה – הוא מדגיש את הסדר ואת הדוגמה האישית האתית. הוא טוען שאם אדם מכיר את המציאות, על כל חלקיה – החומריים והרוחניים – הוא יכול להיות חכם ולהנהיג בגמישות ולא על פי חוקים נוקשים.

כל זה אפשרי גם היום. הדלאי לאמה הוא דוגמה למנהיג המחובר לרוח ומנהיג את הטיבטים בחכמה רבה. הוא אמנם לא החזיר את הטיבטים לארצם הכבושה, אבל שיקם את המערכת הרוחנית והחברתית במקומות הגלות של הטיבטים והפך אותם לקהילות מלוכדות ומגובשות עם מערכת חברתית ורוחנית תומכת. גם הוא אומר דברים פשוטים, המדגישים את הדוגמה האישית, כמו: "אם ברצונך שאחרים יהיו מאושרים – נהג בחמלה. אם ברצונך להיות מאושר בעצמך – נהג בחמלה".

כשנלסון מנדלה נפטר לפני שנה וחצי, באו מנהיגי העולם לכבד אותו כמנהיג אמיתי שידע להתעלות על הסבל האישי שסבל אחרי

35 שנות בידוד בכלא. הוא איחד את העם הדרום אפריקני בדוגמה חזקה של נדיבות וסליחה כלפי אלה שהפלו והתעללו שנים בבני עמו.

מעט אחורה בזמן חי גנדי, אשר הצליח במאבק לא אלים לשחרר את הודו מהשליטה הבריטית ולא נתן לשום מאסר או התנגדות לשבור אותו. גנדי ידע לחיות את הערכים שדיבר עליהם ולכן אנשים הלכו אחריו. המוטו שלו היה: "היה אתה עצמך השינוי שברצונך לראות בעולם". הוא חי בצניעות, שירת את הכלל ולא דרש לעצמו דבר.

מהי הדרך ליצור מנהיגות נכונה לחברה?

התשובה היא חינוך נכון. קודם כל חינוך עצמי לדוגמה אישית, לשליטה פנימית ולהתקרבות לחכמה ולאמת. לא להסכים לקבל מנהיגות מושחתת רק מפני ש"אין ברירה" ו"כולם כאלה", אלא לתת דוגמה אחרת איך פוליטיקה יכולה להיות. הפילוסופיה מלמדת אותנו לתת ערך ומשמעות לחיים, להכיר את עצמנו ולהתקרב לביטוי אנושי נכון – עצמה עם חמלה, אהבה ושליטה רבה יותר בפחדים ובנטייה האנושית לאגואיזם. הכלל הוא פשוט – מי שלא התגבר על פחדיו, חולשותיו ותשוקותיו, לא יוכל לעזור ולכוון אחרים. לכן אפלטון אומר: לא כל פילוסוף חייב להיות פוליטיקאי, אך כל פוליטיקאי חייב להיות קודם כל פילוסוף. קל ופשוט להעביר ביקורת על השיטה הפוליטית ועל הפוליטיקאים, אבל חשוב יותר להכיר מהי שיטה נכונה. לשם כך טוב לחקור וליישם את השיטות הפילוסופיות והעקרונות שהוכחו כטובים בהיסטוריה. כאשר אנו כחברה, נזהה את חשיבות הערכים האנושיים, כמו צדק, הרמוניה, איזון, אהבה ואינטליגנציה ונתחיל להשתדל לבטאם יום יום, בחיינו האישיים והציבוריים, נעלה על השביל המוביל לחיים חופשיים וטובים יותר – הן עבור החברה והן עבור אנשים כפרטים.

ההיסטוריה של המגדלור

רן לוינשטיין מנהל סניף אקרופוליס החדשה בבאר שבע

מאז שיצא האדם לים בסירות ובספינות, קיים היה צורך להאיר עבורו את הדרך על-מנת להתריע מפני הצוקים המסוכנים ושוברי הגלים המְטָפְעִים ספינות. לצורך זה נבנו מגדלורים, עמודי אור אשר האירו את סביבות החוף, סימנו את הכיוון והובילו את הימאים בבטחה למחוז חפצם.

המגדלורים הראשונים שבהם השתמש האדם היו למעשה יצירי כפיו של הטבע. מלחים עשו לעתים שימוש בנקודות ציון כגון הרי געש זוהרים, על-מנת שאלה ינחו אותם בדרכם. עם פריחת המסחר, נפוץ השימוש באניות סוחרים עשויות עץ, אשר הרוח והגלים יכלו בקלות לנפץ כנגד הסלעים והצוקים, ולפיכך גבר הצורך במגדלורים כתמרוני אזהרה מפני הסכנות האורבות במחשכים.

אחד משבעת פלאי העולם העתיק היה המגדלור המפורסם פארוס (Pharos) אשר

באלכסנדריה שבמצרים. פארוס הוא המגדלור הראשון בהיסטוריה המתועדת, והוא מתוארך לסביבות 280 לפני הספירה. לפי התיעוד, מדובר היה במגדלור הגבוה ביותר שאי פעם נבנה - כ-137 מטרים גובהו ומקור האור שלו היה אש שבערה בראשו. המגדלור המפואר שרד במשך כ-1,500 שנים עד אשר נחרב כליל על-ידי רעידת אדמה במאה ה-14. כה רבה הייתה השפעתו, עד כי נוהגים היום לכנות את חוקרי המגדלורים פארולוגים, על שמו.

מבנה המגדלורים והרכבם רב ומגוון ומתבסס בעיקר על חומרי הגלם המצויים בסביבה שבה הם שכנו. ישנם מגדלורים קוניים (בצורת קונוס), מרובעים, מתומנים, עגולים כעין גליל רחב ואף מגדלורים בצורת אובליסק. צורת המגדלור הותאמה לתנאי השטח והאקלים ולכן ניתן למצוא מגדלורים גבוהים,

בעיקר במישורים, ומגדלורים נמוכים, בעיקר אם שכנו ברכסים או על צוקים. חלק מהמגדלורים נבנו מלבנים, אחרים מבטון, מעץ, מברזל יצוק וחלקם אף מתערובת של צדפים, סיד, חול ומים. אז מהו בעצם מגדלור?

המגדלור הוא מגדל אשר בקצהו אור בוהק הממוקם באזורים המסוכנים לניווט בים. שתי מטרותיו המרכזיות הן להתריע על אזורים מסוכנים עבור ספינות ולשמש כעזר ניווט, מעין נקודת ציון לאורך נתיבי השיט של הימאים.

המילה מגדלור בעברית היא הלחם של המילים מגדל ו-אור, כלומר מגדל המפיק אור. באנגלית המילה Lighthouse, משמעה "בית של אור".

במגדלורים הראשונים מקור האור היה אש שבערה על בסיס עצים. עם הזמן החליפו את העצים חומרי בערה כגון נפט ודלק, ובסופו של דבר את מקומה של מנורת הבערה תפסה הנורה החשמלית.

בעקבות המצאתה של "עדשת פרנל" בשנת 1822 הפך אורם של המגדלורים בוהק במיוחד ואפשר היה לחזות בו ממרחק רב.

עובדה מעניינת נוספת היא שלכל מגדלור היה צבע (או דוגמה) שונה, דבר שאפשר לימאים לזהות את מיקומם בהתאם למגדלור הספציפי הניצב לפניהם. מובן שמדובר רק במהלך היום, שכן בחושך לא ניתן להבחין היטב בצבעו של המגדלור.

את המגדלורים איישו "שומרי המגדלורים", נשים וגברים בעלי אחריות ומשמעת יוצאים מהכלל אשר היו אמונים על תחזוקת המגדלור והתפעול השוטף של האור שבקע ממנו. הם היו צריכים להדליק את האש עם השקיעה ולכבותה בזריחה. בתוך המגדלור היה גרם מדרגות מפותל (לרוב בצורת ספירלה) אשר באמצעותו היו מגיעים מבסיסו של המגדלור אל ראשו, שם בערה האש. שומרי המגדלור היו צריכים לעלות כמה פעמים במהלך הלילה על-מנת לבדוק את המנורה. במגדלורים מסוימים משמעות הדבר הייתה טיפוס של

מאות מדרגות בכל פעם. בנוסף היה עליהם למרק היטב את חלונות המגדלור ואת העדשה (אשר לעתים נדרש יום שלם להבריקה), שכן כל לכלוך או עכירות היו מפחיתים מעוצמת האור וכתוצאה מכך מסכנים את הימאים החולפים באזור.

הסמליות של המגדלור רבה ועמוקה. המגדלור הוא סמל חוצה תרבויות ותקופות, ומאז ומעולם היה מקושר להכוונה ולהדרכה וסימל את אלה שהם בהכרה, שהאור שלהם דולק יציב ואיתן בתוך החושך, בתוך הבערות והסערות, עמוד האש לפני המחנה.

אנו יכולים לראות תרבויות שהיוו מגדלורים של אור וחכמה לאנושות, החל מאטלנטיס המיתולוגית, דרך מצרים העתיקה, הודו, שוֹמֶר, יוון ועוד. מעבר לכך אנו פוגשים בדמויות אשר שיקפו בדרך חייהן את מהות המגדלור והיוו מקורות השראה רבי עוצמה כגון בודהה, סוקרטס, משה, ישו, מוחמד, מהאטמה גנדי, אמא תרזה, מרטין לותר קינג, הרב קוק, ג'לאל א-דין רומי, הלן קלר, ג'ורדאנו ברונו, הלנה בלבצקי ועוד רבים וטובים.

המגדלור הוא סמל לזה העומד איתן בין הגלים המתנפצים של ים סוער, הניצב גבוה ויציב מעל לסכנות, זה שאורו בהיר ובוהק ומאיר למרחקים, שומר ומכוון בתוך החשכה את האנשים בבטחה אל דרך הישר. עמוד של יציבות הממשיך להאיר יום אחר יום, לילה אחר לילה למען ההולכים בדרך.

אם נביט על המגדלור הפיזי ונתבונן בו מבחוץ ומבפנים, נגלה שהוא רומז לנו על סודותיו בדרך פשוטה ויפה. בסיסו יציב והוא ניצב מעל לים, כלומר הוא נטוע היטב בקרקע ומיתמר מעל לאזור הסוער והגועש. בהשאלה, זהו המישור הפסיכולוגי שלנו, מקום משכנם של הרגשות והמחשבות, אשר לעתים קרובות מתנפצים עלינו כגלים של ים סוער. המגדלור מזדקף מעל למרחב הזה ולכן הוא מסוגל להישאר יציב ולא להיסחף עם כל גל גדול המגיע לקחתו. תוכו של המגדלור מדרגות מדרגות, מפותלות כספירלה העולה מעלה

לעבר השמים, לעבר האור והאש. בהשאלה, על - מנת להגיע אל האור יש לטפס במעלה הדרך המפותלת כלפי השמים - אל הרוח, מקום משכנם של האידאלים, הערכים, הצדק, הטוב, היפה והנכון. המגדלור הוא הציר האנכי המחבר בין השמים לבין הארץ, בין הרוח לבין החומר. למעשה, הוא סמלו של האדם. שומרי המגדלור מסמלים עבורנו את הכלים או המעלות הנדרשים על - מנת שהמגדלור אכן יהיה מגדלור ולא סתם צריח אבן. יש צורך במסירות, שכן השמירה על האש דורשת מהאדם להיות מסור ואחראי. זהו סמלו של האדם המאפשר לעצמו להפוך להיות האש הבוערת, האור הדולק תמיד. יש צורך בנחישות והתמדה, כיוון שלא תמיד נוח לטפס עשרות ואולי מאות מדרגות כמה פעמים בלילה, בקור ובשרב, ולעשות זאת שוב ושוב, יום אחר יום, אך בזכרנו את המשימה - לסייע לאחינו ואחיותינו בדרכם לחוף מבטחים - נתמלא אושר ואנרגיה לטפס במעלה המדרגות העולות שוב ושוב. יש צורך בטיהור. עלינו להקפיד בניקוי החלונות והעדשה, ובהשאלה, עלינו לטהר את המרחב הרגשי והמנטלי שלנו, כך שיכיל בתוכו את הרעיונות הנכונים, את הסנטימנטים הטהורים, הטובים והיפים אשר יאפשרו לנו להפוך להיות צינור שקוף המעביר את האור בצורה מלאה, מבלי לאבד חלק ממנו בגלל אבק על החלונות.

ולבסוף, סמלו המובהק של המגדלור - הוא מאיר בחשכה. תחת אורה של השמש הנפלאה אין צורך באורו של המגדלור, אך בחשכה, בלילה, כאשר הפחד והבערות שולטים, אורו של המגדלור הוא זה המאפשר לנו להגיע שוב לפתחו של יום חדש עת השחר יפציע בשנית. המגדלור אינו רק סמל לדמויות האדירות בהיסטוריה האנושית, הוא אינו מנת חלקם רק של אלה ששמשם מופיע על גבי דפי ההיסטוריה; המגדלור הוא סמלו של כל אדם שהכרתו התעוררה והוא חפץ להפוך להיות עמוד של אור, בית של אור, שהאור דולק בביתו תמיד. הוא סמלו של האדם הקטן שהופך גדול, כי הוא שומע את הצורך אשר בלבו ועונה "הנני".

כיום בעקבות התפתחות הטכנולוגיה והכלים החדשים לניווט ומיפוי כמעט שאין שימוש במגדלורים, והם ניצבים כזיכרון עמום לתקופות רחוקות ועתיקות. אך אם נסתכל סביבנו על העולם שבו אנו חיים - על האתגרים הקיימים בו ועל הצורך הרב כל כך באחדות, באהבה, באחוה ובחמלה, בצדק, בטוב ובאור - נבין כי גם היום, ואולי במיוחד היום, העולם זקוק למגדלורים. העולם זקוק לאנשים אשר שמעו את הקול השקט בתוך לבם ומוכנים לטפס במעלה גרם המדרגות העולה השמימה על - מנת להדליק את האש בתוכם ולהיות דוגמה חיה לכך שאפשר אחרת. העולם זקוק לנו.

קדושת הרגע

אורון בר אילן

ישבתי ביום שישי אצל הוריי וראינו חדשות. כמובן שלאחר מספר דקות קטעו את הרצף של פרסומות שמילאו את המסך באין-סוף קפיצות, גירויים, ריצודים ושינויים. הרגשתי כי משהו לא רוצה, ולו לרגע אחד, שאהיה בהכרה, שלרגע אחד בזמן אעצור ואתבונן על עצמי, על הסובב אותי ועל העולם.

לעתים חיינו נראים כאין-סוף רגעים, חוויות ואירועים שעוברים בסך, בזמן שהשנים חולפות להן. לרגעים אנחנו מאושרים, לרגעים שמחים, לרגעים סובלים ולרגעים מיואשים. והרגעים הולכים וחולפים.

פעם אחת אמר לי חבר במילואים כי הוא לא מאמין שהוא כבר בן 35 וכאילו רק אתמול היה בבית הספר. 17 שנה חלפו להן בלי ששם לב. אותו חבר למילואים הוא דווקא אדם נמרץ ופעיל שעבר הרבה מאוד חוויות בחייו. אבל בכל זאת התחושה שלו הייתה כי 17 השנים חלפו ברגע אחד.

לאחרונה קראתי מאמר ובו נאמר כי מחקר בדק ומצא שהחל מגיל 20 אנו הולכים ונהיים מאושרים פחות ופחות. דברים אלו עלו בראשי כאשר כתבתי מאמר זה, שלו נתתי את הכותרת "קדושת הרגע". רציתי שהמאמר יעסוק במשאב היקר ביותר שקיבלנו מהחיים, משאב שעד יומנו

האחרון לא נדע כמה ניתן לנו, והוא הזמן. לכאורה, חשבתי, אין קשר בין המחשבות הללו. מה הקשר בין חוויה רגעית בפרסומות אצל הוריי להרהור שלי על החיים? מה הקשר בין הרהור של חברי על חיינו ואותו מאמר על האושר שהולך ונעלם? אבל מהר מאוד התחלתי לראות קשר בין הדברים.

כולנו חווינו לא מעט חוויות עם הזמן. כבר בגיל צעיר מאוד חווינו איך לפעמים הזמן רץ כשאנו נהנים ואיך לפעמים הזמן זוחל כשאנו מצפים למשהו. חמש דקות יכולות לפעמים להיראות כנצח, בעוד 17 שנה יכולות לעבור בלא היו.

כולנו חווים את החיים כקצרים מדי, את הימים כקצרים מדי. "הלוואי והיו יותר שעות ביממה", אמר לי חבר אחר, "אני לא מספיק את כל מה שאני מתכנן ורוצה לעשות".

אבל הזמן לא מתחשב ברצונותינו; הוא ממשיך בשלו, זז דקה אחר דקה ונצבר לשעות, לימים, לשנים ולחיים שלמים. הזמן שוחק הכול. כל מה שנולד, אנחנו יודעים, גם ימות. אין דבר שאפשר לראות, להרגיש ולגעת בו שיעמוד במבחן הזמן - הכול יישחק. הכול הוא בן חלוף.

כל מה שיצרנו ייהרס, כל מה שקיבלנו

יילקח מאיתנו. אם כך, ברור לכאורה מדוע אנו פחות ופחות מאושרים ככל שהזמן הולך ואוזל, בזמן שאנו הולכים ונשחקים.

אך האם נגזר עלינו לראות את השנים בורחות מבין ידינו בלי יכולת להפסיקן? האם אכן נגזר עלינו להיות פחות ופחות מאושרים מגיל 20? האם נגזר עלינו להיות מוצפים בכל רגע באין-סוף גירויים שמשכיחים אותנו ממי שאנחנו? מה יישאר באמת בסוף, כשנגיע ליומנו האחרון? עם מה נישאר?

בדרך כלל איננו רוצים לשאול את השאלות הללו מכיוון שאנו מעדיפים לשכוח. הפרסומות ואין-סוף הגירויים שאליהם אנחנו בורחים, עוזרים לנו לעשות את העבודה. הבריחה מהשאלות הנוקבות לא תפתור את הבעיה, כי ברגע כלשהו בזמן יבוא משבר שייאלץ אותנו לשאול את השאלות הללו; ייאלץ אותנו להתבונן על חיינו, ייאלץ אותנו לעצור את רצף הפרסומות הקופצות ולהתבונן פנימה לתוכנו.

אז מדוע אנו מחכים למשבר? למה שלא נתחיל לעשות זאת עכשיו, בהכרה, מתוך החלטה שלנו? למה לנו לחכות לגיל כזה או אחר שבו נחוש ששנותינו היפות חלפו ללא משמעות? אכן, אין צורך לחכות. כדברי הלל הזקן, "וְאִם לֹא עֲכָשְׁיוּ, אֵימָתִי?".

אם זיהינו שעלינו לעצור לרגע, להתבונן פנימה ולראות מה אנו עושים באותו זמן המחולק לרגעים שנצברים לחיינו - אזי הגיע זמן לבדוק. הגיע הזמן להכניס משמעות אמיתית לחיינו. משמעות שאנחנו נחליט עליה, ונחליט עליה מתוך הכרה.

אז למה בכל זאת קשה לנו לעשות זאת? למה בכל זאת אנו מחכים שהזמן יביא לנו משבר?

כולנו חווים את החיים כקצרים מדי, את הימים כקצרים מדי. "הלוואי והיו יותר שעות ביממה", אמר לי חבר אחר, "אני לא מספיק את כל מה שאני מתכנן ורוצה לעשות".

MY DESTINATION

אוטומט" ולתת לחיים לחלוף על פנינו יהיה חזק יותר מהאתגרים שיביאו לנו החיים, ברגע שנתחיל לעשות את המאמץ לשנות את עצמנו ואת חיינו ולקחת עליהם אחריות רבה יותר. לתהליך השינוי הזה קרא אפלטון "היציאה מהמערה". זהו תהליך פילוסופי של הכרת עצמנו לעומק, על כל הרבדים שמרכיבים אותנו - הכרה גם את הרבדים הזמניים שכל הזמן משתנים, אבל אולי גם גילוי של רבדים עמוקים יותר, נצחיים יותר, שנמצאים בתוכנו.

כאשר נתחיל לעשות תהליך כזה, נגלה פתאום שהזמן לא רק שוחק את כל הדברים. הזמן הוא גם חלל אדיר שניתן לנו על-מנת לעשות עבודה. נגלה שאנחנו יכולים להקדיש יותר ויותר רגעים בחיינו לדברים משמעותיים.

נגלה שחיינו לא חייבים להיות ציפייה בלתי פוסקת לסופי שבוע או לחופשות, אלא שכל יום ויום וכל רגע ורגע יכולים להיות משמעותיים עבורנו. כל רגע הוא ייחודי, וכל רגע הוא קדוש מכיוון שאנחנו הפכנו אותו לכזה כאשר הקדשנו אותו לדבר משמעותי.

בספר "הסיפור שאינו נגמר" ישנה מפלצת שאוכלת והורסת הכול. למפלצת הזאת קוראים "כלום", "ריק", "סתם". כל אלו, כמו המפלצת בספר, בולעים את הזמן של חיינו ומשאירים אותנו שדודים מחיינו שלנו. ככל שנדע להכניס משמעות רבה יותר בכל רגע, ולא לתת ל"סתם" ול"ריק" למלא את רגעינו, נראה כי יש לנו את כל הזמן שאנחנו צריכים. ואז נקדש את הרגע ואיתו את הזמן ואת החיים.

1 מיכאל אנדה, "הסיפור שאינו נגמר", הוצאת לדורי, 1984

בודהא החכם כבר אמר לפני 2,500 שנה כי האדם פועל מתוך שני מנועים עיקריים: האחד הוא אינטליגנציה, והשני הוא סבל. האדם האינטליגנטי יבין כי אין ברירה והוא לא יכול לברוח מעצמו. אבל רובנו, לרבות כותב מאמר זה, טרם כבשנו את מידת האינטליגנציה שהיא היכולת לבחור בדבר הנכון, ועדיין זקוקים למנוע השני, שהוא הסבל. אנחנו עדיין זקוקים לרגעים של משבר וקושי על-מנת לצאת מהשגרה האוטומטית היום-יומית שבחרנו לעצמנו. רק הכאב של המשבר יכול לגרום לנו לעשות שינוי. נעשה את השינוי רק כאשר הסבל של הישאר "על

סניפי אקרופוליס החדשה בישראל

סניף אשדוד
רח' דקר 26 ב'
טל' 08-8506226

סניף גבעתיים
רח' יצחק שדה 7 פינת רח' גולומב
טל' 03-5445115

סניף חיפה
שד' הנשיא 86 (מול מלון דן כרמל)
טל' 04-8381610

סניף ירושלים
דרך בית לחם 46, פינת יפתח 2
טל' 02-6221399

סניף כפר סבא
רח' ויצמן 89
טל' 09-7665799

סניף קרית
שד' גושן 83, קריית מוצקין
טל' 04-8402660

סניף ראשון לציון
רח' תרמ"ב 22 (בצמוד לתחנה המרכזית
הישנה)
טל' 03-9561002

סניף תל אביב
רח' ריב"ל 5
טל' 03-5104426

סניף באר שבע

הפתיחה בקרוב

פילוסופיה

תוכנית לימודים אחידה בכל סניפינו
ברחבי העולם שמקורה בלימודים
שהתקיימו בבתי ספר של חכמה בתקופות
שונות בהיסטוריה.

תרבות

אנו יוצרים אמנות ועוסקים בה ככלי על
מנת לגעת בלבותיהם של האנשים, לעזור
ולהזכיר לאדם מיהו ומה הוא יכול להיות.

התנדבות

קבוצת המתנדבים שלנו מקיימת פעילויות
למען הסביבה והקהילה, המתבססות על
ערכי הנדיבות, הסובלנות והאחוזה. גם מי
שאינו חבר באקרופוליס מוזמן להצטרף
לפעילויות השונות.

עקרונות אקרופוליס החדשה

1. קידום אידאל של אחווה בינלאומית
המבוססת על כיבוד המעלות האנושיות,
ללא הבדל של גזע, מין, תרבות, דת,
מעמד סוציאלי וכדומה.

2. טיפוח אהבת החכמה דרך הלימוד
ההשוואתי של הפילוסופיות, הדתות,
המדעים והאמנויות, במטרה לקדם את
הידע על האדם, על חוקי הטבע ועל חוקי
היקום.

3. פיתוח הטוב ביותר שבפוטנציאל
האנושי, תוך קידום הגשמת האדם
כפרט ושילובו בחברה ובטבע כגורם
אקטיבי ומודע, למען שיפור העולם.

אנו מוצאים שהתשובות לשאלות
המשמעותיות ביותר שכל אדם פוגש
בתוך לבו ובמעמקי נשמתו, הן אותן
התשובות שמצאו מחפשי הדרך מאז
ומעולם. המערביים והמזרחיים - כולם
ביקשו להיות תלמידים של החיים.
הדרך של תלמידי החיים היא
אוניברסלית. החכמה אנושית שייכת
לכולם. אנו מבטאים זאת הלכה למעשה
באמצעות שלושה צירים: פילוסופיה,
תרבות והתנדבות.

אקרופוליס החדשה הינה ארגון

לפילוסופיה מעשית כדרך חיים, אשר
הוקם בשנת 1957 בארגנטינה ופועל כיום
בלמעלה מ-60 מדינות ברחבי העולם.
בשנת 1986 נפתח הסניף הישראלי
הראשון, על-ידי מר פייר פאולין. כיום
לומדים באקרופוליס החדשה בארץ מאות
אנשים הפועלים ותורמים לחברה ב-8
מרכזים.

אקרופוליס החדשה אינה שייכת לשום
דת, אינה מעורבת בפעילות פוליטית,
וכל אדם יכול לקחת חלק באופן חופשי
בפעילויותיה. הפעילות שלנו מתקיימת
בשלושה שלבים, בהם אפשר להשתתף
לפי העדפה והתאמה:

**שלב 1 - כל מי שמוצא עניין
בלימודים, ובוחר ללמוד את הנושאים
הנלמדים בקורסים ובהרצאות שלנו.**

**שלב 2 - מי שבוחר להיות חבר
בארגון, כדי לקחת חלק בפעילויות
התרבות וההתנדבות, ולחיות
את הפילוסופיה כדרך חיים.**

**שלב 3 - מי שמבקש לארק להיות פילוסוף,
אלא להיות תלמיד. כלומר, לעשות תהליך
אישי של עבודת מורה-תלמיד כפי שהיה
נהוג בבתי הספר העתיקים.**

**don't WASTE
your life**

newacropolis.org.il

אקרופוליס החדשה
פילוסופיה • תרבות • התנדבות

